

## Täysistunto

**Torstai 16.9.2021 klo 15.59—20.45**

### **8. Lakialoite laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain 5 §:n muuttamisesta**

Lakialoite LA 81/2020 vp Mia Laiho kok ym.

#### *Lähetekeskustelu*

**Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne:** Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveystieteiden valio-  
kuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Keskustelu ja esittelypuheen-  
vuoro, edustaja Laiho, olkaa hyvä.

#### *Keskustelu*

20.32 **Mia Laiho kok** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tällä lakialoitteella esitetään, että sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain 5 §:ää muutetaan siten, että terveydenhuollon palvelujen lakisääteinen maksuttomuus laajennetaan koskemaan kaikkia alle 18-vuotiaille annettavia terveydenhuollon palveluita. Pääsääntöisesti-  
hän alaikäiselle tarjottavat terveyspalvelut ovat maksuttomia, mutta asiakasmaksulain mukaan alle 18-vuotiailta on voitu periä maksua aikaisemmin erikoissairaanhoidosta, päivä- ja yöhoidosta, kuntoutushoidosta, päiväkirurgisista toimenpiteistä, yksilöfysioterapiasta ja poliklinikkakäynneistä lukuun ottamatta käyntiä yhteispäivystyksessä. Lisäksi maksun on saanut periä terveydenhuollon ammattihenkilön antamista todistuksista ja lausunnoista, jos ne eivät liity potilaan hoitoon, yksityislääkärin läheteellä tehtävistä laboratorio- ja kuvantamistutkimuksista sekä sairaankuljetuksesta.

Maksun perimisen kannalta palvelun käyttäjän iällä on merkitystä, sillä maksujen periminen terveyspalveluista alaikäiseltä on pääosin kiellettyä tai rajoitettua. Maksun perimisestä on rajoitettu hoitopäivien mukaan, mutta alaikäiseltä on voitu periä maksua laitoshoidosta. Laitoshoidossa, päivä- ja yöhoidossa ja kuntoutushoidossa terveyskeskuksessa tai sairaalassa tai sen toimintayksikössä alle 18-vuotiailta on voinut periä maksun korkeintaan seitsemältä hoitopäivältä kalenterivuodessa. Ja sama rajaus koskee sekä lyhytaikaista että pitkäaikaista laitoshoidoa.

Arvoisa puhemies! Marinin hallitus antoi asiakasmaksulain osittaisen uudistuksen vuonna 2020, ja se on käsitelty valiokunnassa, ja se astui voimaan viime heinäkuun alusta. Positiivista siinä oli se, että alaikäisten poliklinikkakäynnit erikoissairaanhoidossa tulivat tämän maksuttomuuden piiriin, mutta sen ulkopuolelle jäi vielä useita lasten terveydenhuollon maksuja.

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 98/2021 vp

Palveluiden maksuttomuus on tärkeä tekijä erityisesti alaikäisten lasten yhdenvertaisuuden edistämisen näkökulmasta. Erityisesti pienituloisten perheiden kohdalla palveluiden maksuttomuudella voidaan keventää lapsen sairastamisesta aiheutuvaa maksutaakkaa. Jos hoito saadaan ajoissa ja matalalla kynnyksellä, voidaan ehkäistä myös suurempien ongelmien syntymistä. Yhdenvertaisen terveyspalveluihin pääsyn pitäisi olla kaikille mahdollista toimeentulosta riippumatta. Olisi tärkeää, että yhdenkään perheen ei tarvitse miettiä esimerkiksi sitä, miten kauan lapsi voi sairaalassa olla, jos tarvitsee hoitoa, tai kuinka paljon käydä kuntoutuksessa, jos se vaikuttaa perheen taloudelliseen tilanteeseen.

Edellisen, Sipilän hallituksen aikana suunniteltiin terveydenhuollon palveluiden maksuttomuutta alaikäisille, ja tämä olisi kustantanut 32 miljoonaa euroa. Nyt Marinin hallitus hyväksyi siis poliklinikkamaksut maksuttomuuden piiriin, mutta osa palveluista jäi vielä maksullisiksi. Viime vuoden puolella arvioitiin, että jos tämä maksuttomuus laajennettaisiin kaikkiin lasten terveydenhuollon palveluihin, niin se kustantaisi 10 miljoonaa euroa vuodessa. Eli käytännössä kyse ei ole mitenkään suuresta summasta, mutta sen merkitys lapsiperheille on kuitenkin suuri.

Eli ehdotan tässä lakialoitteessa, että 5 §:ään tehdään muutos niin, että sen estämättä, mitä muualla tässä laissa säädetään, alle 18-vuotiaille annetut terveydenhuollon palvelut ovat maksuttomia, ja lisäksi terveydenhuollon palveluista maksuttomia ovat terveydenhuoltolain tässä pykälässä mainitut perusterveydenhuollon palvelut sekä hoitoon kuuluvat aineet ja pitkäaikaisen sairauden hoitoon tarkoitetut hoitotarvikkeet, avosairaanhoidon ja suun terveydenhuollon palvelut, laitoshoidon ja laitoshoidona annettu kuntoutus, yksilökohtainen fysioterapia, terveydenhuollon ammattihenkilön antamat todistukset ja lausunnot silloin, kun ne eivät liity potilaan hoitoon, sekä yksityislääkärin läheteellä tehtävät laboratorio- ja kuvantamistutkimukset.

Arvoisa puhemies! Nostan vielä tähän loppuun sen, että meillä on myös perheitä, joissa lapsi on kroonisesti sairas, on syöpäsairaus tai muu, ja silloinkin nämä laitospalvelut, sairaalamaksut lääkehoitoineen, vaativat todella paljon, varsinkin alkuvuodesta, jolloin esimerkiksi lääkekatto ei ole ehtinyt vielä täyttyä, ja se on monelle perheelle raskas taakka. Toivottavasti seuraavan asiakasmaksulain uudistuksen yhteydessä — joka toivottavasti saadaan suhteellisen pian — tämäkin asia voidaan korjata.

**Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne:** Kiitoksia. — Edustaja Sarkomaa, olkaa hyvä.

**20.38 Sari Sarkomaa kok:** Arvoisa herra puhemies! Kun viime eduskuntakaudella, hallituskaudella, asiakasmaksulaki tuli eduskuntaan, niin todellakin moni sanoi, että onko lasten ilmainen terveydenhuolto vihdoin maassamme totta. Kyllähän se olisi ollut, jos tuo lakiesitys, jonka Sipilän hallitus eduskuntaan toi, olisi hyväksytty, mutta se raukesi ajan puutteen takia, sote söi sen ajan sillä eduskuntakaudella, ja sen pohjalta sitten tämä lakialoite on tehty.

Tämä lakialoite, joka todella tekisi lasten terveydenhuollosta maksutonta, sisältyy myös kokoomuksen vaihtoehtobudjettiin, ja tämä kustantaisi 10 miljoonaa euroa. Olemme hyvin tarkkaan priorisoineet vaihtoehtobudjetissa sitä, mihin rahaa laitamme, ja tuossa edustaja Laiho juuri kertoi sen, että maksut suomalaisessa terveydenhuollossa ovat todella iso taakka, varsinkin jos puhutaan paljon sairastavista, kroonisista sairauksista kärsivistä, niiden kanssa elävistä lapsista.

## **Pöytäkirjan asiakohta PTK 98/2021 vp**

Totean sen, että iso osa lapsistamme voi paremmin kuin koskaan, mutta me tiedämme, että osalle lapsista ongelmat kasautuvat. Oli todella harmillista, että tuo maksulaki raukesi. Se olisi ollut askel terveyserojen kitkemisessä, kun lasten terveyspalveluista olisi tehty maksuttomia. Tämä lakialoite nyt mahdollistaa sen, että voitaisiin toteuttaa tuo edellisen hallituksen tärkeä tavoite, eli tämä on identtinen sen esityksen kanssa, joka täällä todellakin raukesi.

Jos puhutaan tasavertaisista mahdollisuuksista suomalaisessa hyvinvointiyhteiskunnassa, niin kyllä hyvä terveys on kaiken lähtökohta. Tasapuoliset mahdollisuudet elämälle ovat tärkeitä, ja siksi mielestäni tämä lakialoite on ihan poikkeuksellisen tärkeä. On sanottava, että lasten terveyspalveluiden saatavuus ei saa olla riippuvainen perheen toimeentulosta. Me tiedämme, että meillä on toimeentulotuki, monet tavat auttaa perheitä, mutta monissa perheissä näitä ei ehkä tunneta. Olemme saaneet viestiä siitä, että huoli näistä maksuista on vaarassa estää joidenkin lasten riittävän hyvän terveydenhuollon saamisen, ja sitä pidän erittäin valitettavana.

Arvoisa puhemies! Haluan vielä todeta tässä, että tämän lakialoitteen hyväksyminen tarkoittaisi sitä, että alaikäisten terveyspalvelut olisivat jatkossa kokonaan maksuttomia. Mielestäni tämä olisi tärkeä askel lisätä lasten yhdenvertaisia mahdollisuuksia terveyteen ja hyvinvointiin. Ja korostan vielä, että nämä kustannukset on sisällytetty kokoomuksen vaihtoehtobudjettiin.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.